

Un cronicar ratat

iubește teatrul

Criticii de teatru au apărut înainte de Shakespeare. Cronicile se scriau chiar în timpul spectacolului, cu economie maximă de hîrtie și cerneală, în schimb cu ceva risipă de leguminoase și ouă stricate. Cîți spectatori în sală, atîți și critici. Și lucrurile erau clare: ori se lăsa cu omlătă, ori cu pupături.

Între timp povestea s-a complicat. Cronicarul a depășit condiția simplului spectator. El nu vine la teatru, ca să (iertă-ți-mi expresia) „iasă în lume”, să se bucure sau să sufere puțin, ca să vadă la față actorii, să smulgă vreun autograf, să-și piardă eventual timpul sau să-și clătească urechea cu vreun text celebru. El încă din holul teatrului calcă sigur ca un piroman prin piața Chibrit, se așază cu demnitate pe locul rezervat, cu aerul că-i studiat din culise și, cumpănindu-și greutatea pe plus, la fel de sensibil ca o terezie de metal, e gata să măsoare talentul actorilor, al regizorului, al scenografului, al dramaturgului, ba chiar și al spectatorilor. Luîndu-l de model pe Buster Keaton, el nu rîde la comedii și nu plînge la tragedii. Și în general nu aplaudă, ca nu cumva circulația periferică, intensificată prin atingerea bruscă a celor două palme, să influențeze temperatura condeiului cu care scrie.

El n-a căzut la actorie cînd era mic, nici n-a chinuit vreo piesă originală acum, cînd e mare.

Asta nu înseamnă, doamne ferește, că nu a fost băiat frumos sau că nu-i capabil să fixeze o replică perfectă în gura vreunui personaj la fel de bine ca un stomatolog renumit din te-a ucis prin vrea pacientului. El n-a optat însă pentru dramatica meserie de cronicar, ci s-a născut pentru ea la fel de firesc cum se naște ursul polar printre banchizele de gheață. Comparația nu-i tocmai întîmplătoare, căci și unul și altul au darul de a judeca la rece spectacolul dinaintea ochilor. Iar victimele amîndurora au cu pre-dilecție singele cald.

toată lumea

iubește teatrul

În furtunoasa emisferă a lumii teatrale, marile căderi se consumă numai pe scenă (adică piese-balon răsuflete chiar din pornire, actori potriviți pentru un anume rol, întocmai ca Venus din Milo pentru reclama unei fabrici de mănuși), în vreme ce în sală, cronicarul cuprins de starea de levitație, atîrnat de parașuta rubricii sale, plutește imaculat deasupra situației critice generale. Cazurile triste de actori ratați sau dramaturgi ratați sînt compensate de fericirea de a nu exista vreun critic de teatru ratat.

Egal cu sine însuși, el intră pe ușa teatrului critic dramatic și iese după două ore tot critic dramatic.

Fiindu-mi cu totul străină compoziția aluatului din care-i plămădit, eu, care am căzut la actorie cînd aveam 19 ani și am croșetat căznit un biet monolog actoricesc mai an, sînt nevoit să precizez că în cazul în care voi avea inconștientul curaj de-a semna vreo cronică dramatică o să mă consider din pornire un cronicar ratat. Drept pentru care semnez.

■ Radu Cârnelci

Suferind cu Othello

*...în somn mă părăsesc plecînd spre mine
cel care-am fost spre-acela care vine,
recunoscînd iubiri și timp și spații,
brav luptător, și-acele generații
care s-au dus ori care-mi bat în vine :
în somn mă părăsesc plecînd spre mine...*

*(...te aflu, iar, minune-n zarea blîndă
chip fără chip chemîndu-mă, osîndă
în singele-mi ce te-a ucis prin vreme
și încă taina sufletului geme,
ne-adormînd a gîndurilor pîndă :
te aflu, iar, minune-n zarea blîndă...)*

*...ce greu m-adun din cosmică beție !,
stă trupul în adîncă letargie,
abia fiind și nefiind : departe
cel care-am fost de mine se desparte
cînd mugurele zorilor adie :
ce greu m-adun din cosmică beție...*